

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:3118

av Markus Wiechel och Jeff Ahl (båda SD)

Åtgärder mot missbruk av tunga mediciner

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkomma med förslag som syftar till ett minskat användande av tunga mediciner och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda konsekvenserna av receptbelagt cannabis- och hampapreparat som medicin och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på forskning om cannabis- och hampabaserat läkemedel och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det är av största vikt att Sverige även fortsättningsvis håller fast vid en hård linje gentemot all form av narkotika och missbruk. Det gäller såväl illegala droger som receptfria eller receptbelagda mediciner. Faktum är att många människor idag dör som följd av omedvetna överdoseringar eller som följd av konsekvenserna av en felaktig användning av mediciner. Under 2012 var 53 % av alla narkotikadödsfall i USA relaterade till lagliga läkemedel, och fler dör i landet som följd av överdoser än genom bilolyckor. Läkemedelsrelaterade dödsfall inbegriper för det mesta tyngre värktabletter och ångestdämpande medel som kan vara mycket farliga om de kombineras med alkohol eller andra läkemedel. Sammantaget står överdoser av olika kombinationer av läkemedel och alkohol för fler antal dödsfall i USA än heroin och kokain tillsammans.

Tyvärr ser Sverige ut att gå samma väg som USA gällande överanvändningen av mediciner, och amerikanska forskare vid folkhälsomyndigheten CDC har varnat Sverige

för risken med att skriva ut för många värktabletter. Antalet sålda värktabletter hade i USA nämligen fyrdubblats på femton år, trots att smärtan egentligen ökat under samma tid bland befolkningen.

Läkemedelsverket har visat på en markant ökning av antalet överdoseringar på receptfria läkemedel, som allt oftare dessutom används vid självmordsförsök. Att det ser ut så säger en hel del om vikten av att vara vaksam när det kommer till läkemedel rent generellt. Användandet av tunga preparat inom sjukvården är redan idag omfattande och det är viktigt att vara medveten om hur vanebildande det kan vara när tunga läkemedel nyttjas. Det är också viktigt att veta vilka illegala droger som är jämförbara med den lagliga varianten för att förstå hur skadligt ett felaktigt användande av dem kan vara: opioider (exempelvis heroin), bensodiazepiner (exempelvis Rohypnol) och stimulantia (exempelvis amfetamin). Antalet rättsmedicinskt undersökta dödsfall i Sverige som rapporteras som drogrelaterade har dessvärre ökat och den främsta orsaken till ökningen totalt sett är receptbelagda läkemedel (exempelvis opioiderna metadon, buprenorfin och fentanyl). Dessa stod enligt en ny mätning från Toxreg totalt sett för fler dödsfall än heroin i Sverige och Polismyndigheten har varnat för ett pillerflöde på gatan med ett eskalerande missbruk som följd. Riksdagen bör tydligt ta ställning mot denna trend för att förhindra en felaktig utveckling av tunga mediciner. Därför bör regeringen snarast återkomma med förslag som syftar till ett minskat användande och mer kontrollerad utskrivning av tunga mediciner som exempelvis psykofarmaka.

Den amerikanska tidningen "Jama Internal Medicine" har beskrivit den snabba accelerationen av opioidrelaterade överdosdödsfall i USA som en tydlig konsekvens av ökad användning och ökad tillgång till starkare opioidläkemedel. Enligt en forskningsstudie i samma tidning har den dödliga överdoseringen av receptbelagda värktabletter minskat i de stater som legaliserat medicinsk cannabis med hela 25 procent. De senaste åren har cannabisrelaterade preparat i en allt större utsträckning blivit en alternativ form av läkemedel i olika delar av USA, men även andra delar av världen. Cannabis kan orsaka biverkningar som exempelvis ångest, olust, panikkänslor och förföljelsemani. På lång sikt kan cannabismissbruk leda till fler skador vilket är ett stort skäl till att vara försiktig med en drog som tyvärr blir allt vanligare bland ungdomar idag. I likhet med andra preparat finns även en risk att de som använder cannabis utvecklar ett okontrollerat beroende. Även om risken att cannabisanvändare fastnar i beroende är mindre (9 %) än andra kända preparat så som alkohol (15 %), kokain (25 %) eller nikotin (32 %) bör man ta risken på fullt allvar.

Det betyder dock inte att man ska negligera de möjligheter som finns att använda växten, som många länder och nu flera amerikanska stater har gjort. Flera länder har likaså upptäckt andra användningsområden där preparatet efter en noggrann kontroll fungerat på ett fördelaktigt sätt. Patienter med aids, cancer, epilepsi, glaukom (grönstarr), migrän, multipel skleros (ms) eller som har svår smärta kan alla på olika sätt lindras av olika cannabispreparat.

Som ett av de säkraste terapeutiska ämnen som människan känner till finns det stor potential att med regleringar utnyttja växten och framförallt dess olja för en rad olika sjukdomstillstånd samtidigt som man för en hård linje mot missbruk. Faktum är att man redan för tusentals år sedan använde cannabis i medicinska syften varför människor idag använder det såväl illegalt som legalt av medicinska skäl.

Trots att man idag använder sig av förhållandevis tunga preparat inom sjukvården tvingas flertalet personer avstå en betydligt mindre skadlig men samtidigt bättre fungerande behandling. Idag har människor som på egen hand sökt detta blivit straffade genom böter, samhällstjänst och i värsta fall även fängelse. Det kan inte anses vara rimligt att människor straffas för att söka ett för kroppen lindrigare alternativ än vad staten kan erbjuda. Att många idag saknar en välfungerande medicin efter att ha testat diverse olika tunga mediciner råder det inget tvivel om, eftersom det finns gott om vittnesmål om detta och då många väljer att trotsa lagen på grund av sin sjukdom. De är beredda att göra så för att det anses fungera och saknar flera biverkningar som är vanliga hos patienter som tar andra och i vissa fall farligare mediciner. Personer som idag tar starka och beroendeframkallande bensodiazepiner mot depression eller ångest får helt plötsligt tillbaka livslusten när de självmedicinerat med cannabis. Att i det fallet låta en utbredd medicinering ske okontrollerat kan ge motsatt effekt i samhället.

Läkare har i flera länder i många fall visat sig positivt inställda till användandet av andra skäl än preparatets verkan. De ser nämligen faktumet att beroendefrekvensen är lägre bland cannabisanvändare än bland patienter med andra läkemedel gör en sådan skillnad att preparatet är mindre riskabelt för patientens hälsa.

Idag är inte all form av cannabisbaserad medicin förbjuden i Sverige. Läkemedlet Sativex godkändes 2012 för ms-sjuka personer och läkare som ansökt och fått licens kan i vissa fall få tillstånd att skriva ut Marinol. Dessa läkemedel är dock mycket begränsade till ett fåtal grupper, och många patienter som sägs vara i behov av läkemedlet får det inte idag. Exempelvis har läkare ansökt om att få använda Bedrocan,

ett läkemedel ämnat åt patienter med långvarig smärtproblematik, och som idag används i bland annat Finland, Tyskland och Italien. Vad som också är omdiskuterat är cannabisolja som vid ett flertal tillfällen använts som behandling mot cancertumörer, och som vid ett flertal fall sägs ha krympt elakartade cancertumörer. En utvecklad typ av denna olja är CBD-olja, som baseras på industrihampa. I den finns ytterst lite eller ingen THC, ämnet i cannabis som gör brukaren hög. CBD-olja sägs lindra autoimmuna och neurodegenerativa sjukdomar samtidigt som det saknar flera av de skadliga effekterna som THC kan föra med sig.

Det är omoraliskt av en nation att inte erbjuda sjuka människor ett läkemedel som är väl beprövat och erkänt som ett fungerande preparat om sådana finns tillgängliga. Extra illa är det när samhället förbjuder dessa, förhållandevis svaga preparaten, samtidigt som man erbjuder patienter farliga och tunga preparat som opiater eller bensodiazepiner. Med en välkontrollerad och receptbelagd utskrivning av cannabis- eller hampapreparat, efter att personer med rätt kompetens utrett deras verkan, kan sjuka människor erbjudas en säker och effektiv lindring mot sin sjukdom. Att som flera skeptiker inte lita på att utbildade läkare kan avgöra när en sorts läkemedel är bästa medicinen för en patient är problematiskt och i sig inte något som behövande patienter ska behöva lastas för. Patienter med detta behov bör kunna få sin medicin utan att välja mellan att begå en kriminell handling eller få en förhållandevis verkningslös eller plågsam behandling som dessutom inte är särskilt bra för hälsan. Det råkar dessutom vara så att möjligheten för människor i behov av den här sortens läkemedel att också få den inte ökar antalet unga som testat växten som drog, enligt en amerikansk befolkningsstudie.

Svensk lag bör vara tydlig i dessa frågor, då sjuka människor fängslats eller har belagts med böter enbart för att de önskade lindra sin sjukdom. Riksdagen bör ge regeringen i uppdrag att se över konsekvenserna av vad en receptbelagd utskrivning av cannabispreparat för medicinskt bruk innebär och för vilka sjukdomar det kan vara aktuellt. Det är av yttersta vikt att samhället kan skilja mellan att använda preparat inom läkekonsten eller som en illegal drog, oavsett vad det handlar om. Det ska alltid ske en noggrann kontroll så att alla preparat som används inom sjukvården inte används till något annat än vad de är avsedda för att användas till. Vad som idag saknas är inte bara möjligheten för vanliga människor att få tillgång till läkemedel som faktiskt fungerar för många människor. Det saknas även tillräcklig forskning i området, varför riksdagen bör ge regeringen i uppgift att påbörja en plan för att utveckla svensk forskning kring cannabis- och hampaläkemedel samt se över konsekvenserna av att tillåta läkare att skriva ut cannabis- och hampapreparat för medicinskt bruk.

Markus Wiechel (SD)

Jeff Ahl (SD)